

- Tuomarit valitaan määräajaksi.
- Suurpääoman valvomat työtuomioistuimien ja vakuutusosoikeus lakkautetaan.

5. Demokraattiseen joukkotiedotukseen

Tiedonvälityksen merkitys kasvaa ja siitä tulee yhä voimakkaampi yhteiskunnallinen vaikuttaja. Tiede ja tekniikka suo joukkotiedotukselle laajenevia mahdollisuuksia. Näitä mahdollisuuksia ei maassamme ole käytetty demokraattisen tiedonvälityksen edistämiseen, vaan pääasiassa monopolien kaupallisiin ja ideologisiin tarkoituksiin. Joukkotiedotusta yhdenmukaistetaan ja säädellään suurpääoman etuja vastaavasti. Lehdistö kehittyi monopolien käsiin. Suurpääomasta riippumatonta lehdistöä ja demokraattista mielipiteenmuodostusta kuristetaan taloudellisesti ja poliittisesti.

Valtiomonopolistinen kehitys joukkotiedotuksessa kaventaa työtätekevien mahdollisuuksia saada totuudellista ja avartavaa tietoa, johon kaikilla kansalaisilla tulee olla oikeus. Työväenluokka ja muut työtätekevät väestökerrokset joutuvat taantumuksellisten ideologioiden pakkosyötön kohteeksi. Myös lehdistö- ja tiedotusalan työntekijät kokevat työssään monopolien herruuden ja niiden harjoittaman tiedon pimityksen. He tiedostavat yhä laajemmin asemansa ja vaativat demokraattista oikeutta totuudellisen, edistyksellisiä yhteiskuntäkäsityksiä vastaavan tiedon jakamiseen.

Yleisradiotoiminnalla on työtätekeville olennaisen tärkeä merkitys. Sitä hallitsevat edistyksen vastaiset asenteet. Yleis-

radiossa on vain vähän ohjelmia, joissa on otettu huomioon työväestön elämänpääpiiri, tarpeet ja katsomukset. Lisäksi Yleisradion ja etenkin Mainos-TV:n ohjelmisto henkii yhä kylmän sodan aikaisia asenteita. Ohjelmisto on voittopuolisesti imperialististen viihdekonsernien tuottamaa. Se vaikenee sosialismin saavutuksista ja yhtyy Suomen ja Neuvostoliiton hyviä suhteita vastaan suunnattuihin hyökkäyksiin.

SKP esittää:

- Harjoittamansa rauhantahtoisien ulkopoliittikan mukaisesti Suomen tulee omaksua tiedonvälityspoliittikassaan aktiivinen, rauhantahtoinen ja kansainvälistä yhteisymmärrystä edistävä tehtävä. STT:stä muodostetaan valtion omistama, demokraattisesti hallittu ja valvottu kansallinen tietotoimisto.

- Yhteiskunnan tukea — mm. lehtien kuljetustukea — on suunnattava monopolilehtien sijasta työväenlehdille ja muulle demokraattiselle lehdistölle. Samalla on edistettävä työtätekevien valvonta- ja vaikutusmahdollisuuksia joukkotiedotuksessa, sekä laajennettava lehdistö- ja tiedotusalan työntekijöiden demokraattisia oikeuksia tiedotustoiminnassa.

- Yleisradiossa on lisättävä työtätekevien väestöryhmien kulttuuria, elämänpääpiiriä ja katsomuksia valottavaa ohjelmistoa. Työväenluokan maailmankatsomusta ei ohjelmistossa saa syrjiä. Imperialististen viihdekonsernien tuottamaa ohjelmistoa on korvattava monipuolismalla ohjelmien kansainvälistä vaihtoa ja lisäämällä sitä etenkin sosialististen maiden kanssa sekä kehittämällä omaan kansalliseen kulttuuriin perustuvaa oh-

jelmatuotantoa. Maamme rauhanpolitiikan vastaista ohjelmistoa ei tule sallia.

- Yleisradion tulee nykyisillä keinoiltaan palvella paremmin myös maamme ruotsinkielistä väestöä.

- Yleisradiotoiminnan rahoitus on siirrettävä valtion budjetin kautta tapahtuvaksi.

- Mainonnan yhteiskunnallista valvontaa tulee tehostaa. Tuotteista on annettava totuudellista valistusta ja estettävä mm. terveydellisesti haitallisten tuotteiden mainonta. Mainos-TV on otettava yhteiskunnan haltuun.

- Radion ja TV:n ohjelmaneuvostojen toimintaa tulee tehostaa ja niiden asemaa vahvistaa. Samoin on kehitettävä alueellisia ja paikallisia ohjelmaneuvostoja.

- Kaiken sähköisen joukkoviestinnän, mukaan lukien kaapelitelevisio, tulee kuulua yhteiskunnalliseen omistukseen ja valvontaan.

6. Naisten tasavertaisten oikeuksien puolesta

Yhteiskunnallisen eriarvoisuuden poistaminen ja demokraattisen joukkoliikkeen luominen edellyttävät naisen yhteiskunnallisen aseman korjaamista. Naisille on taattava yhdenvertainen asema työelämässä, palkkauksessa, ammatissa etenemisessä sekä koulutuksessa. On turvattava perheen asema, äitiyden suojaaminen, lasten hoito ja kasvatusta yhteiskunnan toimenpitein sekä helpotettava kotitöitä yhteiskunnan palveluin.

On luotava käytännön edellytykset naisten tasavertaiselle osallistumiselle yhteiskunnalliseen ja poliittiseen toimintaan.

7. Nuorison oikeuksien puolesta

Nuorisojoukot kampailevat tänään entistä laajemmin ja voimakkaammin oikeuksiensa puolesta.

Nuorison oikeudet ja asema talouden, kulttuurin ja valtiollisen elämän alueella on turvattava lainsäädännöllisin toimin. Tässä tarkoituksessa on säädettävä demokraattinen nuorisolaki, joka turvaa nuoren sukupolven oikeudet työhön, turvattuun toimeentuloon, asuntoon, sosiaaliseen turvallisuuteen, oikeuden koulutukseen, mielekkääseen vapaa-aikaan ja virkistykseen sekä oikeuden osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja päätöksentekoon. Nuorison demokraattisten järjestöjen toiminta- ja vaikutusmahdollisuuksia on laajennettava.

8. Kansalliseen tasavertaisuuteen

Suomen eri kansallisuuksien tasavertainen kohtelu ja oikeudet on turvattava. Suuri osa työtätekevistä suomenruotsalaisista sekä saamelaiset ovat joutuneet kokemaan reuna- ja syrjäalueiden taloudellisen kehityksen jälkeensä jääneisyyden seuraukset. Näiden alueiden suotuisan kehityksen turvaaminen on välttämätöntä, jotta kansallinen tasavertaisuus voidaan toteuttaa.

Erityisen voimakkaasti on vastustettava kansalliskiihkoa sekä kansallista ja

rodullista syrjintää. Suomenruotsalaisten sekä myös saamelaisten ja romaanien kieli- ja kulttuuriperinteillä on maamme kulttuuria rikastuttava merkitys, ja niitä on arvokkaina vaalittava.

SKP esittää:

- Suomenruotsalaisten sekä saamelais-ten ja romaanien sosiaalista, kulttuuri- ja koulutustilannetta on parannettava ja niiden kulttuuriperinteitä vaalittava erityisin toimin.
- Maan pohjoisimpia alueita ja saaris- toalueita varten on laadittava erityinen elinkeinopoliittinen ohjelma, jossa alueen erityiset luonnonolot otetaan huomioon. Alueiden perinteisten elinkeinojen harjoittajien elintaso tulee nostaa maan muiden osien elintasoa vastaavaksi.
- On valvottava, ettei koulutuksessa, työhönotossa ja uralla etenemisessä harjoiteta kansallista syrjintää.

IV Suomi rauhan rintamassa

Pysyvän rauhan mahdollisuudet maailmassa ovat lisääntyneet. Imperialismin kylmän sodan politiikka on kärsinyt haaksirikon ja kapitalistiset maat joutuvat yhä enemmän mukautumaan sosialististen maiden ja kaikkien rauhanvoimien tavoittelemaan tasavertaiseen yhteistyöhön kansojen ja valtioiden kesken.

Kansojen taistelu vapautuksensa puolesta etenee, kuten tapahtumat Indokiinassa vahvistavat. Vietnamin kansan historiallinen voitto USA:n imperialismista on vakuuttava osoitus maailmanhistorian kehityssuunnasta.

Saavutukset rauhan lujittamisessa ovat tulosta Neuvostoliiton ja muiden sosialististen maiden sekä kaikkien edistysellisten voimien vaikutusvallan kasvusta maailman mitassa. NKP:n 24. edustajakokouksen hyväksymä rauhan-

ohjelma ja sen toteuttaminen on vastannut maailman kaikkien kansojen perusetuja.

Imperialistinen taantumus vastustaa edelleen rauhankehitystä ja sopeutuu uuteen tilanteeseen vain rauhanvoimien ylivoiman edessä. Kaikkialla, missä siihen avautuu mahdollisuus, se on edelleen valmis turvautumaan väkivaltaan, sortoon ja kansojen alistamiseen valtansa säilyttämiseksi.

Rauhanvoimien tämän päivän päätehtävänä on jännityksen lievenemisen saattaminen peruuttamattomaksi. Näitä tehtäviä on perusteellisesti kartoitettu mm. historiallisesti laajapohjaisessa maailman rauhanvoimien kongressissa Moskovassa 1973. On lopullisesti luovuttava sodasta ja sillä uhkaamisesta kansojen välisissä suhteissa, hylättävä alueelliset laajenemisvaatimukset, tunnustettava kansojen tasavertaisuus ja itsemääräämisoikeus. Tarvitaan hellittämätöntä työtä olemassaolevien sota- ja kriisipeäkkeiden hävittämiseksi.

Toisen maailmansodan jälkeen noudatetun, Suomen ja Neuvostoliiton väliseen ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimukseen nojautuvan ulkopoliittikan perustalla Suomi on voinut antaa tärkeän myönteisen panoksen maailman rauhan lujittamiseen. Tämä ulkopoliittikka on edistyksellisten voimien suuri saavutus.

Rauhan ulkopoliittikka on saanut kansamme valtaenemmistön tuen. Maassamme on kuitenkin edelleen voimia jotka suhtautuvat siihen vihamielisesti. Ne voimistavat pyrkimyksiään jarruttaa Suomen ja Neuvostoliiton hyvien suhteiden kehittymistä ja lietsovat epäluuloja

Neuvostoliittoa ja sen rauhanpolitiikkaa kohtaan. SKP:tä ja muita maittemme välisen ystävyuden ja rauhan puolustajia vastaan on suunnattu äärioikeiston laajamittainen hyökkäys. Äärioikeiston pyrkimykset yhdistyvät imperialismin taantumuksellisimpien piirin pyrkimyksiin estää kansainvälisen ilmapiirin tervehtymisen ja toteuttaa palaaminen kylmän sodan kauteen.

Suomen taloudellinen ja muu yhdenmäinen lännen kapitalistimaihien — mm. EEC-vapaakauppasopimus — sotii ulkopoliittista peruslinjaamme vastaan. Tämän yhdentämisen sijasta tulee kehittää tasavertaiselle pohjalle rakentuvia, rauhaa ja jännityksen lievenemistä edesauttavia suhteita niin sosialististen kuin kapitalististenkin maiden kanssa.

Edistyksellisten voimien yhteisenä tehtävänä on torjua ulkopoliittista peruslinjaamme vastaan kohdistetut hyökkäykset ja lujittaa edelleen suomalais-neuvostoliittolaisia suhteita. On edelleen aktivoitava Suomen rauhanpolitiikkaa ja annettava sille selkeä imperialisminvastainen sisältö. Edistyksen ja taantumuksen välisessä taistelussa maamme ei voi olla puolueeton, vaan paikkamme on rauhan ja huomispäivän voimien rintamassa.

Rauhanpolitiikka on perustunut ja perustuu ennen muuta kansan laajojen joukkojen toimintaan. On jatkuvasti edistettävä kaikkien kansankerrosten mukaanvetämistä työhön rauhan ja kansojen ystävyuden puolesta, Suomen ja Neuvostoliiton hyvien naapurisuhteiden edistämiseen, imperialisminvastaiseen solidaarisuustoimintaan. Rauhanpolitiikkasta on tehtävä koko kansan politiikkaa.

SKP esittää:

Suomen rauhanpolitiikan kehittämistä ja voimistamista seuraavien suuntaviivojen mukaisesti:

● Demokraattisten voimien yhteistyöllä torjutaan päättävästi kaikki Neuvostoliittoa ja maittemme välisiä suhteita vastaan kohdistuvat hyökkäykset pitäen yllä-sopimusta johdonmukaisesti ulkopolitiikkamme perusasiakirjana. Taloudellisesti vahingollinen ja ulkopolitiikkamme peruslinjan kanssa ristiriidassa oleva EEC-vapaakauppasopimus irtisanotaan. Edistetään Neuvostoliiton ja Suomen yhteistyötä kansainvälisen politiikan tärkeissä kysymyksissä. Maittemme kansojen ystävyyttä kehitetään lisäämällä Neuvostoliiton, sen yhteiskuntajärjestelmän ja sosialismin rakennustyön tuntemusta maassamme. Tiedotusvälineillä ja kouluopetuksella on tässä erityinen merkitys.

● On käytettävä hyväksi mahdollisuudet kehittää kaupallista, taloudellista, tieteellistä ja teknistä yhteistyötä sosialististen maiden kanssa. Syvennetään ja laajennetaan yhteistyötä näiden maiden kanssa myös politiikan ja kulttuurin aloilla.

● Suomen tulee jatkaa työtä Euroopan turvallisuuden ja yhteistyön lujittamiseksi. On toimittava sen puolesta, että ETY-kokous saataisiin pian päätökseen korkeimmalla tasolla ja että se johtaisi sellaisen menettelyn hyväksymiseen, joka takaa mahdollisuudet jatkuville hallitusten välisille neuvotteluille turvallisuuden ja yhteistyön edelleen syventämiseksi. Turvallisuuskehityksen takaamiseksi Suomen tulee antaa panoksensa Euroopan kansojen taisteluun fasismien kukistamiseksi maanosassamme ja koko maailmassa. Suomen tulee edistää Pohjoismaiden yhteistyötä tasavertaisuuden

hengessä ja Pohjolan kansojen etujen mukaisesti. Tätä yhteistyötä ei saa käyttää maamme lähentämiseksi EEC:n, NATO:n tai yleensä imperialististen valtioiden politiikkaan.

● Poliittisen jännityksen lieventymistä on kehitettävä edelleen vähentämällä sotilaallista jännitystä. Suomen tulee omaksumaa tämä erääksi ulkopolitiikkansa keskeiseksi tavoitteeksi. On toimittava maailman aseidenriisuntakonferenssin koollekutsumiseksi ja maailman kansojen yhteisen toimintaohjelman rakentamiseksi kilpavarustelun lopettamisesta ja yleismaailmallisen aseidenriisunnan toteuttamiseksi. Tärkeä sija näissä tavoitteissa on presidentti Kekkonen ehdotuksella Pohjolan muodostamisesta ydinaseettomaksi vyöhykkeeksi.

● Osoitetaan diplomaattista, poliittista ja aineellista tukea Chilen, Palestiinan ja muille kansoille, jotka taistelevat imperialismia ja taantumusta vastaan. Suomen tulee katkaista kaikki yhteydet Chilen fasistijunttaan. On solmittava yhteydet Palestiinan vapautusjärjestöön PLO:oon ja toimittava rauhanomaisen, Palestiinan kansan oikeudet tunnustavan ratkaisun toteuttamiseksi Lähi-idässä.

● Suomen on voimakkaasti tuettava Vietnamin kansaa sen maansa vapauttamisen jälkeen aloittamassa työssä sodan tuhojen korjaamiseksi ja maan jälleerakentamiseksi. Suomen tulee voimakkaasti kehittää taloudellista yhteistyötä ja kauppaa Vietnamin kanssa.

● Toimitaan päättäväisesti siirtomaa- ja rotusorron lopettamiseksi Aasiassa, Afrikassa ja Latalaisessa Amerikassa. Suomen tulee tukea kansallisten vapautusliikkeiden osallistumista YK:n ja sen

alaisten järjestöjen työhön ja tunnustaa niiden asema kansojen ja maidensa ainoana laillisina edustajina. Diplomaattiset yhteydet ja kaupankäynti Etelä-Afrikan ja Rhodesian taantumushallitusten kanssa on lopetettava välittömästi.

● Suomen tulee YK:ssa, sen erityisjärjestöissä ja muilla kansainvälisillä foorumeilla toimia kehitysmaiden itsenäisyyttä vahvistavien sopimusten solmimiseksi. Maamme suhteet kehitysmaihin on rakennettava tasavertaisuuden pohjalle. Kehitysapumme, joka on nostettava YK:n suositusten edellyttämälle tasolle, on suunnattava siten, että se vahvistaa vastaanottajamaiden taloudellista ja poliittista itsenäisyyttä ja edistää näiden maiden vapautumista imperialisista.

● Suomen YK-politiikan ohjenuorana on pidettävä maailmanjärjestön peruskirjaa ja aktiivista, johdonmukaista ja riippumatonta toimintaa rauhan puolesta. Sitoutuminen NATO-maiden YK-politiikkaan on lopetettava.

● Säädetään rauhanlaki, jolla kielletään sotapropaganda ja kansallisuus- ja rotuvihan lietsominen.

● Tehostetaan kansainvälisten kysymysten käsittelyä sekä kasvatusta rauhanajatteluun ja kansainvälisyyteen kouluisa ja joukkotiedotusvälineissä.

● Edistetään kansalais- ja joukkotoimintaa rauhan päämäärien puolesta tukemalla Suomen Rauhanpuolustajien, Suomi—Neuvostoliitto-Seuran ja muiden ystävyysseurojen sekä muiden rauhanjärjestöjen työtä ja nuorison kansainvälistä festivaaliliikettä.

* * *

Tässä ohjelmassa esitetyt kommunistien tavoitteet perustuvat työväenluokan ja kaikkien työtätekevien etuihin. Ohjelma muodostaa kokonaisuuden, joka vastaa Suomen demokraattisen kehittämisen vaatimuksia. Maallamme on edessään valinta: Joko monopolien mahdin lujittamiseen perustuva tie, joka merkitsee kasvavia vaikeuksia työkansalle, tai demokratian laajentamiseen ja työväenluokan ja työtätekevien etujen puolustamiseen perustuva tie, joka kaventaa suurpääoman valtaa.

Tämä ohjelma on kutsu taisteluun jälkimmäisen kehitystien puolesta. Ohjelman vaatimukset eivät ole ehdottoman lopullisessa muodossa. Herättäköön se näkökantojen vertailua ja keskustelua, jonka tuloksena kehittyy yhteinen ohjelma ja perusta niiden voimien yhteistoiminnalle, jotka haluavat löytää ratkaisun maamme ongelmille.

Kommunistit näkevät, että vain työläisten ja kaikkien työtätekevien joukkoliikkeessä on se voima, joka voi hävittää monopolien harvainvallon ja avata demokraattisen kehitystien. Siksi kommunistit esittävät tasavertaista yhteistyötä kaikilla tasoilla, kaikkien demokraattisten järjestöjen ja puolueiden kesken. Kommunistit luottavat joukkojen luovaan aloitteellisuuteen ja tukevat kaikkia taistelun muotoja, jotka lujittavat suurpääomanvastaista yhteistä rintamaa.

SISÄLTÖ

Demokraattiset voimat yhteistoi- mintaan

Johdanto

I Turvatumpaan elämään

1. Työtätekevien ansiotason nou-
su turvattava 19
2. Oikeus työhön turvattava 24
3. Työtätekevien sosiaalista tur-
vallisuutta lisättävä 26
4. Kansalaisten terveyttä suojel-
tava 31
5. Kunnolilnen asunto, viihtyisä
ympäristö ja riittävät liikenne-
palvelut taattava jokaiselle .. 34
6. Luonnon ja ympäristön pilaan-
tuminen estettävä 39
7. Korkeatasoisen, kansaa palve-
levan koulutuksen ja kulttuurin
puolesta 40

II Käännöksen talouspolitiikkaan — monopoliin herruutta vastaan

1. Maamme taloudellisen itsenäi-
syyden puolesta 46
2. Inflaatio torjuttava 49
3. Suuryritysten verotusta tiuken-
nettava 51
4. Teollisuuden tasapainoisen ke-
hityksen puolesta 53

5. Järkevään energiapolitiikkaan	55
6. Maa-, metsä- ja kalatalouden kehitys turvattava	57
7. Alueellista eriarvoisuutta vastaan	60
8. Tiede ja tutkimus kansan etuja palvelemaan	62
9. Valtion yritystoimintaa demokratisoitava ja laajennettava ...	64
10. Demokraattinen kansallistaminen	65

III Demokratian puolesta

1. Työtätekevien välittömien vaikutusmahdollisuuksien puolesta	69
2. Julkinen hallinto demokratisoitava	71
3. Poliisi ja armeija irrotettava monopolien ja taantumuksen otteesta	73
4. Oikeuslaitos demokratisoitava	75
5. Demokraattiseen joukkotiedotukseen	76
6. Naisten tasavertaisten oikeuksien puolesta	78
7. Nuorison oikeuksien puolesta	79
8. Kansalliseen tasavertaisuuteen	79

IV Suomi rauhan rintamassa

Julkaisija:
Suomen kommunistinen puolue

Kustannusosakeyhtiö
YHTEISTYÖ